

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel, 26 oktober 2017
sj.a(2017)5929698

Till Nacka tingsrätt

 m.fl. ./ Rumänien
(Ref: Ä 2550/17)

Europeiska kommissionens skriftliga yttrande

Kommissionen avger på grundval av artikel 29 i rådets förordning (EU) 2015/1589 detta skriftliga yttrande till Nacka tingsrätt.

1. Klagandena bestrider lagenligheten av kronofogdemyndighetens beslut av den 16 mars 2017. Genom det beslutet avslog kronofogdemyndigheten klagandenas ansökan om verkställighet av en skiljedom som medelats den 11 december 2013 av en skiljenämnd inrättad enligt ICSID-konventionen i ICSID-mål nr. ARB/05/20 [REDACTED] a.o. v Romania (nedan kallad skiljedomen).
2. Klagandena ifrågasätter kronofogdemyndighetens slutsatser i två avseenden. För det första bestrider de kronofogdemyndighetens slutsats att det förelåg "uppgift mot uppgift om skulden är betald/kvittad eller inte". För det andra anser de att det var fel av kronofogdemyndigheten att anföra att uppfattningarna varierade om den rättsliga betydelsen av kommissionens beslut (EU) 2015/1470 av den 30 mars 2015 om det statliga stöd SA.38517 (2014/C) (f.d. 2014/NN) som Rumänien har genomfört – Skiljedomen [REDACTED] mot Rumänien av den 11 december 2013, EUT L 232, 2015, s. 43 (nedan kallat beslutet av den 30 mars 2015).
3. Kommissionen kommer i detta skriftliga yttrande att begränsa sig till rättsverkningarna av beslutet av den 30 mars 2015. Enligt kommissionen utgör det beslutet i sig tillräcklig grund för kronofogdemyndighetens beslut att avslå ansökan om verkställighet av skiljedomen. Det går till och med ännu längre i och med att det medför en skyldighet för kronofogdemyndigheten, vilken direkt härleds från unionsrätten, att inte verkställa skiljedomen.
4. Kommissionen har redan framfört sina synpunkter i den här frågan i en skrivelse till kronofogdemyndigheten av den 20 februari 2017 (se, för den engelska versionen, bilaga 3 till det överklagade beslutet och, för den svenska versionen, bilaga 2 till anhållan om att få intervenera av den 12 juni 2017). För att undvika upprepningar kommer kommissionen i detta skriftliga yttrande endast att bemöta de argument som klagandena framfört i avsnitt D i överklagandet. Vi kommer härvid, efter en kort inledning, att följa klagandenas struktur.

1. Inledning

5. Kommissionen anser att Sverige har en rättslig skyldighet att inte erkänna eller verkställa skiljedomen enligt artikel 4.3 i Fördraget om Europeiska unionen (FEU).
6. Kommissionen erinrar om att principen om lojalt samarbete enligt artikel 4.3 i EU-fördraget gäller för alla medlemsstater. EU-domstolen har förtydligat att "medlemsstaternas skyldighet enligt [artikel 4.3 FEU] att vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter som följer av [unionsrätten] fullgörs och avstå från varje åtgärd som kan äventyra att

fördragets mål uppnås, åligger alla myndigheter i medlemsstaterna, även domstolarna inom ramen för deras behörighet”¹. Domstolen har vidare förklarat att de nationella domstolarna ska ”vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av unionsrätten och ska avstå från varje åtgärd som kan äventyra fullgörandet av de mål som eftersträvas med fördraget” och ”ska således avstå från att anta beslut som är oförenliga med ett kommissionsbeslut”².

7. I sin egenskap av svensk statlig myndighet är kronofogdemyndigheten bunden av artikel 4.3 i EU-fördraget liksom varje annat statligt organ, inbegripet svenska nationella domstolar.³
8. Genom beslutet av den 30 mars 2015 slog kommissionen fast att ”betalningen av den ersättning som skiljedomstolen beslutade om under överinseende av Internationella centrumet för biläggande av investeringstvister (ICSID) den 11 december 2013 i mål nr ARB/05/20 [REDACTED] m.fl. mot Rumänien till en enda ekonomisk enhet bestående av [REDACTED], S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. och West Leasing S.R.L. utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget [om Europeiska unionens funktionssätt], och är oförenligt med den inre marknaden”.⁴ Kommissionen beslutade i enlighet därmed även att Rumänien inte får ”betala ut sådant oförenligt statligt stöd som avses i artikel 1 och ska återkräva sådant oförenligt stöd som avses i artikel 1 som redan har betalats ut [...] eller som betalats ut efter tidpunkten för detta beslut”⁵. Kommissionen specificerade vidare att ”de belopp som ska återkrävas är de som härrör från genomförandet eller verkställandet av skiljedomens av den 11 december 2013 (grundbelopp och ränta)”.⁶

¹ Se mål C-344/98, Masterfoods, ECLI:EU:C:2000:689, punkt 49. Se även mål C-103/88, Constanzo, ECLI:EU:C:1989:256, punkterna 30–31, som klargör att medlemsstaternas skyldigheter enligt unionsrätten gäller för alla förvaltningsmyndigheter.

² Se mål C-284/12, Deutsche Lufthansa, ECLI: EU:C:2013:755, punkt 41.

³ Se mål C-103/88, Constanzo, ECLI:EU:C:1989:256, punkterna 30–31.

⁴ Beslutet av den 30 mars 2015, artikel 1.

⁵ Beslutet av den 30 mars 2015, artikel 2.1.

⁶ Beslutet av den 30 mars 2015, artikel 2.3.

9. Den omständigheten att en domstolsdom (och således i ännu högre grad en skiljedom) i sig kan utgöra statligt stöd har nyligen bekräftats av EU-domstolen i målet DEI mot kommissionen.⁷
10. I enlighet med artikel 288 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) är beslutet av den 30 mars 2015 ”till alla delar bindande”. Med beaktande av att Rumänien i beslutet åläggs att avstå från att betala ut den ersättning som skiljedomstolen beslutade om i skiljedomens noterar kommissionen att varje åtgärd som vidtas av svenska statliga organ (inklusive kronofogdemyndigheten, nationella domstolar samt exekutorer och utmätningsmän) för att erkänna eller verkställa skiljedomens hotar att undergräva den ändamålsenliga verkan av beslutet av den 30 mars 2015, genom att faktiskt tvinga Rumänien att följa skiljedomens i strid med dess skyldigheter enligt unionsrätten. Alla eventuella åtgärder som vidtas av svenska statliga organ (inklusive sådana som kronofogdemyndigheten, nationella domstolar samt exekutorer och utmätningsmän) i syfte att erkänna eller verkställa skiljedomens står således i strid med principen om lojalt samarbete i artikel 4.3 FEU⁸, i synnerhet genom att äventyra fullgörandet av de mål som eftersträvas av unionen.
11. Det följer av ovanstående att svenska statliga organ, i enlighet med sin skyldighet enligt artikel 4.3 FEU, är tvingade att avstå från att tillämpa alla regler i nationell rätt som kräver erkännande eller verkställande av skiljedomens⁹. Dessa nationella regler omfattar ICSID-konventionen och dess införlivande i nationell svensk lagstiftning.¹⁰
12. Såsom kommissionen nu kommer att visa i de följande tre avsnitten, vilka behandlar de argument som klagandena anför i överklagandet, är det inte nödvändigt att underlåta att tillämpa ICSID-konventionen och den nationella lagstiftning som införlivar den i nationell svensk rätt. En korrekt tolkning av artikel 54 i ICSID-konventionen innebär nämligen inte att Sverige måste verkställa skiljedomens (avsnitt 2 nedan). Även om artikel 54 i ICSID-konventionen hade den innebörd som

⁷ Se mål C-590/14, DEI mot kommissionen, ECLI:EU:C:2016:797, punkterna 95–109.

⁸ Domstolen har uttalat att artikel 4.3 i EU-fördraget kan träda in mellan medlemsstater och att en medlemsstat inte bör vidta någon åtgärd som kan underlätta för en annan medlemsstat att åsidosätta sina skyldigheter enligt EU-rätten, se mål 235/87, *Matteucci mot Communauté française de Belgique*, EU:C:1988:460, punkt 12.

⁹ Jfr t.ex. mål C-505/14, *Klausner Holz Niedersachsen mot Land Nordrhein-Westfalen*, EU:C:2015:742, punkterna 43–45, och mål C-119/05, *Lucchini*, EU:C:2007:434, punkterna 61–63.

¹⁰ ICSID-konventionen är internationell rätt, men är inte en del av unionsrätten. Enligt domstolens rättspraxis måste multilaterala konventioner som ingåtts av medlemsstater före anslutningen, som t.ex. ICSID-konventionen i Sveriges fall, frångås i händelse av konflikt med unionsrätten, när den situation som regleras av sådana konventioner är en rent intern fråga för Europeiska unionen. Jfr förenade målen C-241/91 P och C-242/91 P, *RTE m.fl. mot kommissionen*, ECLI:EU:C:1995:98, punkt 84.

klagandena hävdar, skulle den bestämmelsen och den regel som införlivar den i nationell svensk rätt ändå inte vara tillämpliga på grund av principerna om direkt effekt och unionsrättens företräde (avsnitt 3 nedan). Denna slutsats är giltig oavsett huruvida EU-interna bilaterala investeringsavtal är förenliga med unionsrätten (avsnitt 4 nedan).

2. Artikel 54 i ICSID-konventionen innebär inte att Sverige måste verkställa skiljedomen

13. För det första anser kommissionen att artikel 54 i ICSID-konventionen inte är tillämplig i detta fall. Den skapar endast skyldigheter för de stater som är parter i ICSID-konventionen gentemot hemstaten för den investerare till vars förmån en skiljedom har avkunnats. Eftersom investerarens hemstat i förevarande fall är Sverige, kan inga skyldigheter uppstå.
14. Även om artikel 54 i ICSID-konventionen vore tillämplig skulle, för det andra, den omständigheten att skiljedomen inte verkställs inte innebära att bestämmelsen åsidosätts, eftersom kronofogdemyndigheten inte heller skulle kunna verkställa ett slutligt avgörande från en nationell domstol i samma situation.
15. EU-domstolen har kommit till den slutsatsen i två mål, nämligen *Klausner och Lucchini*.¹¹ Vidare har High Court of London på den grunden funnit att det inte föreligger någon skyldighet för Förenade kungariket att verkställa skiljedomen.¹²
16. Slutligen ska kommissionen bemöta argumentet att beslutet av den 30 mars 2015 är överklagat och för närvarande föremål för prövning vid tribunalen. I enlighet med artikel 278 FEUF har sådan talan inte någon suspensiv verkan. Med andra ord är och förblir de skyldigheter som följer av beslutet av den 30 mars 2015 bindande så länge det beslutet inte har ogiltigförklarats av unionens domstolar.
17. Kommissionen anser av dessa skäl att de argument som framförts i avsnitt D.1 i överklagandet saknar grund.

3. Unionsrätten har företräde framför ICSID-konventionen

18. Om artikel 54 i ICSID-konventionen hade det innehåll som klagandena påstår, skulle den bestämmelsen och den regel som införlivar den i nationell svensk rätt inte vara tillämpliga på grund av principerna om direkt effekt och unionsrättens företräde.

¹¹ Se fotnot 9.

¹² Se bilaga 14 till överklagandet, punkterna 161–172.

Klagandena bestrider förvisso inte den omständigheten att beslutet av den 30 mars 2015 innebär ett förbud mot att verkställa skiljedomen. Deras enda argument är att Sverige, och i detta fall kronofogdemyndigheten och Nacka tingsrätt, måste bortse från det beslutet på grund av Sveriges internationella åtaganden enligt artikel 54 i ICSID-konventionen.

19. Klaganden har helt underlåtit att behandla förhållandet mellan unionsrätten (i detta fall i synnerhet beslutet av den 30 mars 2015) och internationell rätt. Den frågan är emellertid central för avgörandet av detta ärende för det fall klagandena skulle nå framgång med sitt argument avseende tolkningen av artikel 54 i ICSID-konventionen.
20. I det avseendet är en första viktig omständighet att ICSID-konventionen inte ingår i unionsrätten. Unionen är inte part i ICSID-konventionen. Enligt EU-domstolens fasta praxis måste två villkor vara uppfyllda för att internationella konventioner i vilka unionen inte är part ska bli en del av unionsrätten. För det första ska **samtliga** medlemsstater vara parter och för det andra ska det ha skett en fullständig överföring till unionen av den behörighet som tidigare utövades av medlemsstaterna.¹³ Redan det första villkoret felar här, eftersom Polen inte är part i ICSID-konventionen. ICSID-konventionen är en internationell konvention i vilken 27 av de 28 medlemsstaterna är parter, och den är därmed ur unionsrättens synvinkel likställd med nationell rätt (vilken inte får tillämpas när den strider mot unionsrätten, enligt principen om unionsrättens företräde).
21. Klagandena kan heller inte med framgång hänvisa till artikel 351.1 FEUF. Enligt rättspraxis är den bestämmelsen nämligen inte tillämplig på multilaterala konventioner när det endast är fråga om en medlemsstats skyldigheter gentemot en annan medlemsstat.¹⁴
22. Slutligen, såsom kommissionen angivit redan i föregående avsnitt, behåller beslutet av den 30 mars 2015 sin fulla verkan så länge det inte har ogiltigförklarats.
23. Av dessa skäl har kronofogdemyndighetens skyldighet att inte erkänna eller verkställa skiljedomen, vilken följer av beslutet av den 30 mars 2015, under alla omständigheter företräde framför artikel 54 i ICSID-konventionen.

¹³ Se mål C-308/06, Intertanko, EU:C:2008:312, punkt 49; och mål C-188/07, Commune de Mesquer, EU:C:2008:359, punkt 85.

¹⁴ Se förenade målen C-241/91 P och C-242/91 P, RTE m.fl. mot kommissionen, ECLI:EU:C:1995:98, punkt 84. Se även mål 10/61, kommissionen mot Italien, EU:C:1962:2, s. 10.

4. Giltigheten av det bilaterala investeringsavtalet mellan Sverige och Rumänien saknar betydelse i detta ärende

24. Klagandena åberopar i avsnitt D.2 Sveriges och kommissionens avvikande ståndpunkter vad gäller giltigheten av det bilaterala investeringsavtalet mellan Sverige och Rumänien.
25. Kommissionen kan inte se relevansen av dessa ståndpunkter i detta fall. Kronofogdemyndigheten har inte analyserat denna fråga och hade heller inte anledning att göra det. Den var endast skyldig att följa beslutet av den 30 mars 2015.

